

hammas teknikko

Pääkirjoitus - Kongressimatkalta - Kirje päätoimittaja Tuomiselle - Irtoprosesien aiheuttamat painohaavat - Edelleen kevytsilloista - Hammasteknikon ylempi ammattitutkinto - Hammaslaboranttikoulutus - Asiaa liikevaihtoverosta - Kokonaisprotetiikkaa - Hammashuoltokomitean mietinnöstä.

1 1983

NYT SAATAVISSA VIELÄ KARAKTERISOIDUMMAT HAMPAAT! Akryyli etuhammas

DE TREY
Bioplus®



Tilaa kerralla hampaita koko vuodeksi! Nyt edullinen pakettitarjous:

57105 Bioplus-akryylietuhammas

1512 kpl à 9,20 yhtishintaan 13.910,-

57095 Biostabil-akryylijoskihammas

1536 kpl à 4,65 yhteishintaan 7.142,-

21.052,-

20 % alennus

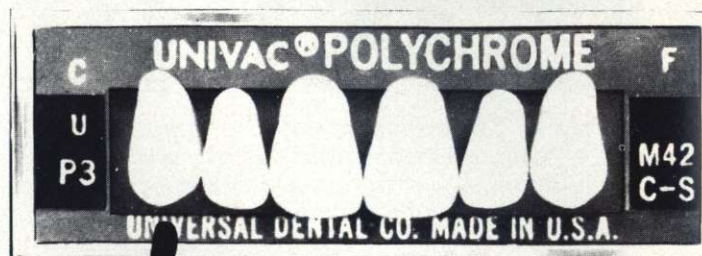
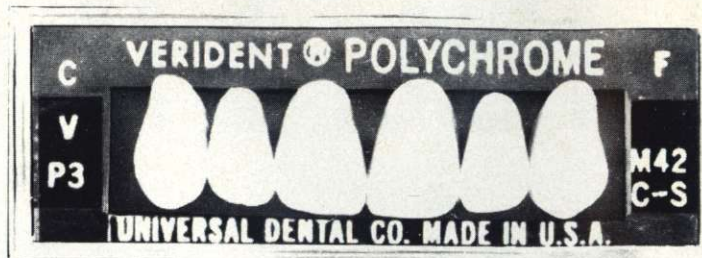
4.210,-

HUOM! 6 laatikon hammaskaappi sisältyy tarjoushintaan.

16.842,-

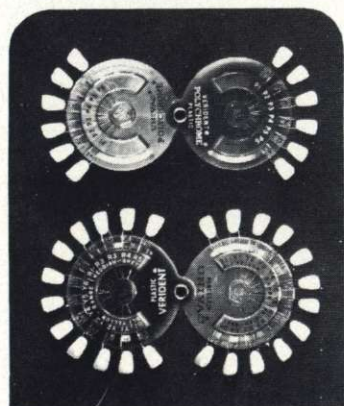
OY DENTALDEPOT AB

Hankasuontie 9, 00390 Helsinki 39
puh. 90-544 311



Polychrome

CHARACTERIZED
TEETH



Universal
LACTONA CORPORATION

Verident
Univac



Suomessa:
HAMMAS OY
Helsinki 10 Kalevankatu 3 Vaihde 64 36 36

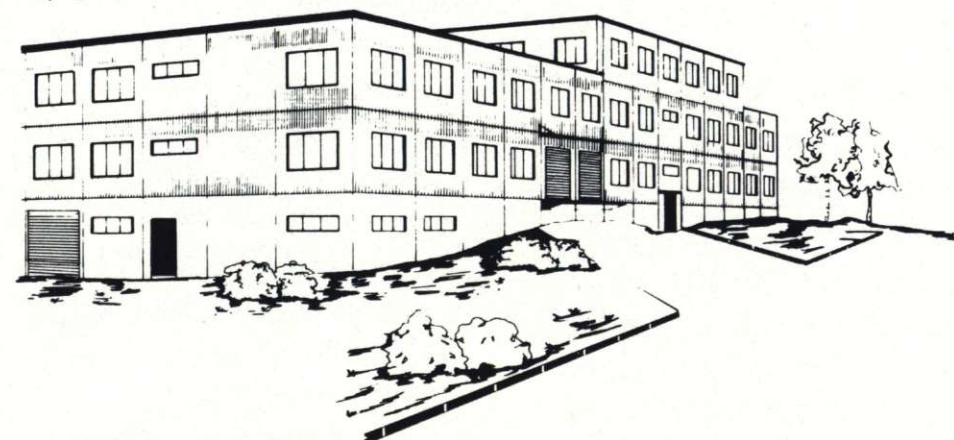
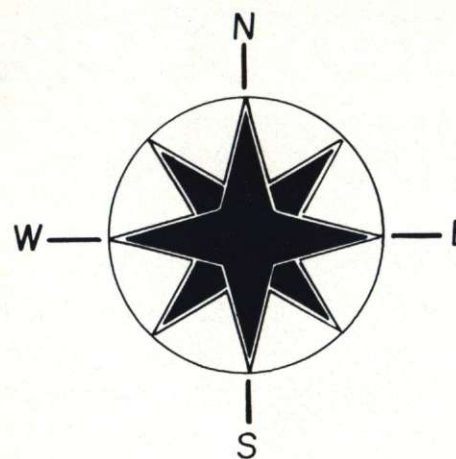
PLANDENT — OPEN HOUSE

17.—18.3.1983

klo 12—20.00

Suunnista Suomen suurimpaan ja uusimpaan hammas-tarvikealan palvelutaloon.

Näe yli 5000 m² tehokkaassa käytössä alan kehityksen ja palvelun takaamiseksi.



- tarjoilua
- erikoistarjouksia
- alan laajin tuote-esittely
- bussikuljetus 15 minuutin välein
- Finlandia-talon alaovalta

TERVETULOA !

PLANDENT OY

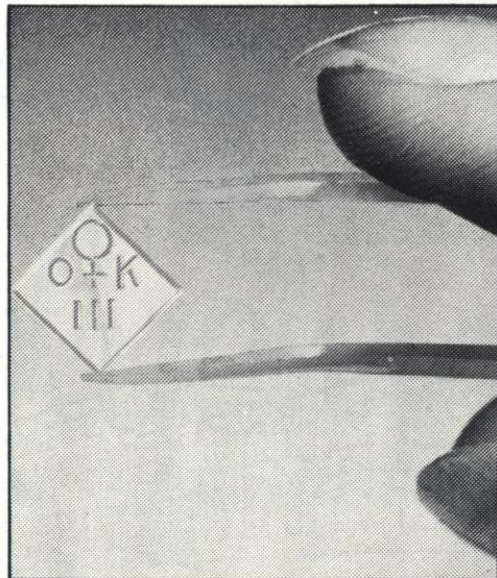
Mekaanikonkatu 5, 00810 Helsinki 81
puh. 90 -755 4366

KOTIMAISTA HAMMASKULTASEOSTA*) SAAT LÄÄKINTÄMUOVISTA.

Lääkintämuovi Oy markkinoi kolmea kotimaista hammaskultaseosta, jotka on DIN 13906 normin pohjalta kehitetty suomalaisten hammasteknikoiden ja hammaslääkäreiden korkeaa vaatimustasoa vastaaviksi.

Hammaskultaseosten kehitystyössä on ollut mukana suomalaisia hammaslaboratorioita ja hammaslääkäreitä. Näin on voitu ottaa tarkasti huomioon käyttötarkoitus ja tyypilliset suomalaiset työmenetelmät.

Hammaskultaseokset valmistaa Outokumpu Oy, joka hyvän laadun lisäksi merkitsee pitkäaikaista kokemusta,



maailmankuulua ammattitaitoa ja jatkuvaa laadunvalvontaa.

Seoksia on kolme erilaista, näin jokaiseen käyttötarkoitukseen on saatu tarkoituksenmukaisin seos.

OUTOKUMPU II

Inlayt sekä kruunut ja sillat, joihin tarvitaan tavallista pehmeämpää kultaa.

OUTOKUMPU III

Kruunut ja sillat.

OUTOKUMPU IV

Rangat sekä kruunut ja sillat, joihin tarvitaan erikoiskovaa kultaa.

Seosten käyttömahdollisuuksia voidaan laajentaa erilaisilla lämpökäsittelyillä.

*) NIOM:n hyväksymä.

LM-DENTAL

Myynti: Lääkintämuovi Oy Rauni Tirri, Espoo, puhelin 90-80 30 561, 80 31 465

Värit, jotka sopivat

Biodentin väreistä on tullut käsite koko Euroopassa. Väriskaala osoittaa tehokkuutensa potilaan hampaan värin määrittelyssä. Valittavana on 19 väri vaihtoehtoa. Luonnollisia, kuultavia ja lämpimiä Biodent-värejä.

Biodent®

Täydellinen ohjelma korkealuokkaiseen protetiikkaan



Biodent®

Biodent-väreistä löytyy täydellinen kokonaisuus nykyaikaiseen hammasprotetiikkaan: keramiikka, akryyli, hampaat, laitteet ja työmenetelmät. Biodent-järjestelmä on kehityksen kärjessä. Biodent mahdollistaa kaikki ratkaisut. Tämä merkitsee käytännössä varmaa ja järjestelmällistä työskentelyä.



**DeTrey
Dentsply**

De Trey GmbH · Postfach 2009 · D-6200 Wiesbaden

Myynti:
OY DENTALDEPOT AB

Hankasuontie 9
00390 HELSINKI 39
puh 90 - 544 311
Sekä palvelukeskukset kautta maan

Toimituskunta

Päätöimittäjät:
Pekka Koivisto (vastaava)
puh. 447 123
Harri Aalto
puh. 692 3277

Jäsenet:

Keijo Polán
Kari Markkanen
Matti Savolainen

Hammasteknikkolehti ottaa
sitoutumukset vastaan käsi-
kirjoituksia sekä valokuvia
julkaistavaksi. Julkaistavaksi
tarkoitettua materiaalia mu-
kana on toimitettava täydelli-
set henkilötiedot kirjoittajasta
(nimi, osoite, sos.turvatus-
nus, syntymäkuuta, asuin-
kuunta, sekä pankki- tai posti-
siirtotilin n:o)

Kirjoituksia lainattaessa on
lähde mainittava.

Keski-Uusimaa Oy, Kerava 1982

**SUOMEN HAMMASTEKNIKKOJEN
KESKUSLIITON HALLITUS**

I pj. Matti Juntunen
os. Sibeliuksenkatu 21 A 7, 04400 Järvenpää, p. 90-285812

II pj. Mikko Rikkinen
os. Valkeakoskenkatu 18, 37600 Valkeakoski, p. 937-40611

III pj. Teppo Koskinen
os. Kaivosrinteentie 6 I 78, 01610 Vantaa 61, p. 90-531518

Toiminnanjohtaja Pekka Koivisto
os. Steniuksentie 7 A 4, 00300 Helsinki 30, p. 90-447123

Tapio Lamminen, Mököistenkatu 10, 24100 Salo 10, p. 924-15430
Jouko Pohjonen, Talontie 11 B 21, 00300 Helsinki 30, p. 90-
718122/21

Eerikki Vuorimies Kauppakatu 3 A, 33200 Tampere 20, p. 931-
28457

Lars Nordberg, Vatakuja 1 B 21, 00200 Helsinki 20, p. 90-407400
Kosti Uusitalo, Urakkatie 10-12 D 11, 00680 Helsinki 68, p. 90-
487972

Matti Taiminen, Leningradinkatu 13 A 4, 20310 Turku 31, p. 921-
27834

Helena Savontie Perämiehenkatu 5 C 46, 00150 Helsinki 15, p.
607623

Eija Hägg, Runeberginkatu 6 a F 3, 00100 Helsinki 10, p. 90-
499010

Jukka Salonen, Avaruuskatu 3 E 83, 002210 Espoo 21, p. 90-
424144

Hammasteknikkojärjestöjen yhteyshenkilöt**Hammastekniset ry**

Pj. Riitta Saloranta
Aalto 4 A 14
02320 Espoo 32
Puh. t. 768301

Sihteeri Eija Hägg
Runberginkatu 6 A
00100 Helsinki 10
puh. k. 90-499010

Erikoishammasteknikkoliitto ry

Pj. Matti Juntunen
Sibeliuksenkatu 21 A 7
04400 Järvenpää
puh. 90-285812

Hammaslaboratorioliitto ry

Pj. Lars Nordberg
Vatakuja 1 B 21
00200 Helsinki 20
puh. 90-407400
Toiminnanjohtaja
Tapio Vasara
Kansakoulunkatu 10 A 21
00100 Hki 21
puh. 90-6943866

Hammashuoltokomitean mietintö

Hammashuoltokomitea, jonka kokoonpano oli voimakkaasti hammaslääkärikeskeinen, on saanut pitkäikäisen ja vaikean tehtävänsä valmiiksi.

Komiteassa ei ollut hammasteknikkojäseniä ja näin hammasteknikon tehtävän hahmottaminen ja suunnittelu jäivät oman asiantuntijajäsenemme ja komitean jäsenten yhteistyön ja selvitysten varaan.

Yllättäen saatoimme panna merkille, että meillä oli useita tilaisuuksia tavata komitean puheenjohtaja, pääsihteeri ja jäseniä sekä kuulla heidän työskentelystään ja suunnitelmistaan. Samalla olemme voineet selvittää omaa työskentelyämme. Komitean jäseniä on kutsuttu tilaisuuksiin, jossa he ovat saaneet alamme viime tietoja.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on teettänyt sar-

jan hammashuoltoa kuvaavia tutkimuksia, joista komitealla on ollut apua myös hammaslaboratorioiden ja erikoishammasteknikoiden työskentelyä arvioidessaan.

Komitean mietinnössä on huomioitu joitakin hammasteknikoiden ja erikoishammasteknikoiden esittämiä menettelytapoja. On oletettavaa, ettei oma komiteaedustajamme olisi muuttanut mietintöä miksikään, vaan mietinnön eriaavien mielipiteiden suuri määrä olisi kasvanut yhdellä.

Mietinnössä on kokonaisuuden kannalta merkittäviä ja mielestämme erittäin tärkeitä kohtia, joita odottaisimme tutkisteltavan huolellisesti ja avarakatseisesti.

Yhteiset esityksemme komitealle ovat pyrkineet säilyttämään toimintaamme kuuluvat nykyiset työskentelyoikeudet ja ko-

rostamaan koulutuksen tärkeyttä ammattimme olemassaololle ja kehittämiselle. Myös toimivan yhteistyön aikaansaaminen eri hammashuollon ryhmien välille ja kaikinpuolinen toisten ammattikuntien työn hyväksymisen edistäisi avointa työskentelyä potilaiden hammashuollon hyväksi.

Jatkettaessa nyt komitean työskentelyn pohjalta hammashuollon kehittämistä, odotamme mahdollisuutta osallistua oman tehtävämme suunnitteluun ja järjestelyyn. Samalla hammasteknikoilta olisi hyvä tilaisuus saada riittävästi tietoa ja aikaa sopeutua edessä olevaan, toivottavasti potilaiden ja hammashuoltohenkilöstön kannalta rauhalliseen ja mielekkäseen muutoksen aikaan.

Matti Juntunen

Kongressimatkalta Pariisista

Maailmanlaajuiseen hammasteknilliseen kongressiin Pariisissa 26.—29.1.—83 osallistui muutamia suomalaisia hammasteknikoita.

Matka alkoi päivää ennen varsinaisen kongressin avajaisia, jotta matkalaiset ehtivät tutustua ympäristöön ja oppia liikkumaan kaupungin keskustassa vaivattomasti. Tilaisuudet ja näyttely olivat Pariisin uudessa kongressipalatsissa. Rakennukseen kuuluu esitelmätilat, näyttelytilat, kumpikin omassa kerroksessaan, joissa on pikkuliikkeitä, pankkeja, posti, kahviloita ym. palvelupisteitä. Hotellilta, jonne olimme majoittuneet, kongressipalatsille oli matkaa 1,2 km. Se olikin helposti kävelävissä, kun kongressipalatsin tornimainen hotellirakennus on yksi Pariisin pilvenpiirtäjästä ja suuntamerkeistä. Sääolosuhteet olivat poikkeuksellisen ihanteelliset 10—14 C° lämpötiloisiin. Tilaisuuden puitteet ja ympäristö olivat komeat ja koko käytössä oleva alue laajuudestaan huolimatta oli helposti käsillä. Suuri edustajien määrä ei aiheuttanut myöskään ahautuksen tuntua.

Esityksissä ja näyttelyissä oli ohjelmaa mm seuraavista aiheista: kokoproteesit, valetut osaproteesit, kiinteät proteesit ja attachementit, implantaatit, ke-

ramiikka ja esteettisyys, dentaalikojeet ja materiaalit, metallurgia, purentaoppi — oklusodontia, paradontologia, orthodontia ja hammastekniikan historia.

Matkalaiset ehtivät tutustua näyttelyyn kolmen päivän aikana varsin perusteellisesti, jopa vertailla tarjolla olleiden kojeiden rakenteellisia yksityiskohtia ja hintoja. Metallikeramiikan valmistamiseen kuuluvat materiaalit, työvälineet ja laitteet olivat näyttelyssä hallitsevasti esillä. Posliiniuuneja oli todella laaja valikoima, yksinkertaisesta käyttäjän tahdosta ja muistista riippuvasta lähes tietokonehjattuun. Metallikeramiikka onkin saavuttanut voimakkaan jalansijan mm Ranskassa. Oma osansa lienee kulta korvaavien metallien käytöllä 80 %:ssa valmistettavista töistä, jolloin saadaan kustannukset materiaalin osalta hyvin kohtuullisiksi.

Erilaiset metallivalulingat olivat näyttävästi esillä. Cobolttikromivalulaitteet ovat jo saaneet vakiintuneen muotonsa ja osakonnaisuuden.

Vahaustyöskentelyyn on vähitellen tulossa ja aina pyrkimässä uusia menetelmiä tai laitteita perinteisen vahaveitsi-vahabunsen — lamppu tuhoksi. Uutuutena oli tarjolla mustekynän tapainen sähkö-

johdollinen vahaveitsi lämpiävällä terällä. Kynän selkäpuolella on ura, jossa sormella liikutetaan vahapuikkoa tarpeen mukaan. Kuumaan terään työnnettäessä tanko sulaa ja muodostaa vahtipan terän kärkeen.

Uudehkona esiteltiin metalli- ja keramiikkaosien muotoiluun ja kiilloittamiseen tarkoitettu paineilmalla ja alumiinioksidijauholla työstävä pitkälle käsitelty hiekkapuhallin. Laite on suurehko, osittain tai kokonaan läpinäkyvästä materiaalista valmistettu koppa, jossa on käsille aukot molemmilla sivuilla. Kopan sisällä on valittavissa kolme letkuun kiinnitettyä kynää eli suutinta. Suuttimista saadaan paineilma-alumiinioksidisuihku (rakeen koko 50 µ metallin ja 25 µ posliinin muotoiluun) ja esim. paineilma-muovikuulasuihku kiilloittamiseen. Laite oli varustettu omalla imurilla ja pölypussilla, mutta poistoilman saattamiseksi pois työtalasta ei ollut liitännää.

Lusikka ja kaavionpohjalevyjen kohdalla on aina yrittäjiä, samoin myös nyt. Löytyi 70 C° vesikylvyssä muotoiltavaksi pehmenvä materiaali, josta voitaneen suussakin ainakin hampaallisen leuan osalta aikaansaada jonkinlainen lusikka. Kipsijäljennökselle lusikan teko on

kuitenkin helppo ja haju-ton toimenpide. Käytön esteenä on varmaankin tällä hetkellä tuotteen erittäin korkea hinta ja materiaalin liiallinen joustavuus ilman tukilankoja.

Aamupäivän mittainen hammaslaboratoriovierailu sisältyi myös ohjelmaan. Laboratoriossa työskenteli 35 henkeä eri osastoilla ja toimistossa. Uunit, lingot ja muut välineet olivat erillisessä

hyvin ilmastoituissa tiloissa osastojen päissä. Huomiota kiinnitti se, että työtalalla oli riittävästi näin suu- ralle joukolle ja järjestys laboratoriossa oli saatu säilymään. Toimistossa työskenteli kaksi konttoristia ja heidän käytössään oli tietokone.

Kongressitilaisuuden luennot oli mahdollista kuunnella neljällä eri kielellä. Useimmat luennoitsijoista olivat hammastek-

nikoita. Metallurgiasta luennoi muutama insinööri ja protetiikasta muutama hammaslääkäri.

Kaikkien paikalla olleiden mielipide oli, että matka oli ammatillisesti antoisa ja myös vuosisataiset kulttuurinähtävyydet täyttivät vapaa ajan kunkin jalkapohjien kestävyysrajoissa.

M.J.

Avoin kirje;

Päätoimittaja Teuvo Tuominen, Suomen Hammaslääkärilehti

Hammasteknikoista — erikoishammasteknikoista

Lehtenne numeroissa 7, 17 ja 20 olleiden professori Kalervo K. Koivummaan, puheenjohtaja Ilkka Kähärin ja hammaslääkäri Raimo Juntusen hammasteknikoiden toimintaoikeuksia käsittelevien kirjoitusten johdosta toivon saavani kosketella asiaa hammasteknikon ja erikoishammasteknikon näkemällä tavalla.

Hammasteknikoiden tehtävän ja aseman kehittämisen hammashuollon piirissä on keskusteluissa ja viimeaikaisissa kirjoituksissa aina pitäyty-

nyt erikoishammasteknikoiden itsenäisen toiminta-alueen rajoittamiseen. Merkityksellisen poikkeuksen teki professori Kalervo K. Koivumaa esittäen lehdessänne n:o 7 olleessa artikkelissa "Hammasprotetiikan hoitokentän jakautumisesta ja yhteistöiminnasta eri hoitoryhmien välillä" hammasteknikon ja erikoishammasteknikokoulutuksen saaneen hammasteknikon tehtävän lähes sellaiseksi, kuin se lienee hammasteknikolain 220/1964 ja -asetuksen 580/1964

mukaan tarkoitettukin. Arvatenkin hänen "rohkea" näkemyksensä on muodostunut pitkään koulutuksen parissa, myös hammasteknikoiden oppilaitoksen rehtorina ja opettajana, työskentelyjen vuosien johdosta.

Puheenjohtaja Ilkka Kähäri käsittelee sen sijaan "tavanmukaisesti" erikoishammasteknikon asemaa hammashuollon piirissä. Hänen kannanottonsa ja edustamansa suunta on jo aikaisemmin viestittynyt Keski-Suomesta ym-

Irtoproteesien aiheuttamat painohaavat

Tuija Parvinen

Kliinisen hammashoidon erikoishammaslääkäri
Turun yliopiston hammaslääket. laitos

Yleisimpiä irtoproteesien käyttäjillä esiintyviä puhtaasti proteesin aiheuttamista mekaanisesta traumasta johtuvia limakalvo-oireita ja -muutoksia ovat painohaavat ja epämääräiset paikalliset kipuaistimukset. Uuden proteesin valmistamisen yhteydessä kaikki nämä komplikaatiot lienevät enemmän sääntö kuin poikkeus. Syynä saattaa olla proteesin sopimattomuus suun kudoksiin tai kudosten sopeutumattomuus uuteen kovaan kappaleeseen.

Painohaavojen kliininen kuva on varmasti jokaiselle irtoproteeseja valmistavalle tuttu. Trauman kohdalle limakalvolle tulee ensin kipu, sitten punoitus ja haavauma. Ympäristökudokset alkavat tulehdusreaktion syntymisen myötä punoittaa ja haavaumakohta muuttuu kellertävän harmaaksi.

Painohaavojen syynä ovat useimmiten terävät ja epätasaiset kohdat proteesibasiksessa. Riittämättömän trimmauksen seurauksena syntynyt ohut, terävä reuna aiheuttaa helposti forniksiin painohaavan (kuva 1). Tahallaan proteesiin tehty terävä kohta taas on muodoltaan terävä A-linjan radeeruus (kuva 1).

Käytettäessä nykyisiä, hyvinkin tarkkoja ja yksityiskohtaisesti jäljentäviä



kuva 1

aineita limakalvosta saadaan tavallaan liian tarkka jäljennös. Jokainen limakalvopoimu ja rugan muoto kopioituu terävänä proteesibasikseen ja aiheuttaa suussa proteesin pienessäkin liikkeessä leikkaavan vaikutuksen limakalvoon. Myöskin teknisissä valmistusvaiheissa saattaa esimerkiksi puutteellisesta kipsivalusta, akrylikuplista tai puuttelisesta viimeistelystä johtuen syntyä proteesin epätasaisuuksia ja terävyyksiä.

Toinen yhtä yleinen syy on liian pitkä proteesin reuna, jonka saa aikaan sopimaton jäljennöslusikka tai reunan riittämätön trimmaus. Standardilusikan käyttö henkilökohtaisen sijasta lähes takaa komplikaation syntymisen. Liian pitkän reunan aiheuttamia painohaavo-

ja on yleisimmin fornixin pohjassa, suunpohjassa, frenulumien kohdalla ja nielun etusivuseinämässä (liian pitkien alaproteesien takareunojen aiheuttamana).

Allemenot kristassa, varsinkin molemminpuolisena aiheuttavat usein laajoja haavaumia kristan ulkonevaan kohtaan. Vaikeimmissa tapauksissa näistä päästään vain preproteettisillä kirurgisilla toimenpiteillä.

Proteesin alle päässyt kova ruoanmuru rikkoo limakalvon pinnan aiheuttaen tyypillisesti pistemäisen paikallisen haavan.

Purennallinen liikarasi tus saa yleensä aikaan painoalueen, jonka kliiniseen kuvalle tunnusmerkillistä on laaja-alainen punoitus kristan päällä. Esimerkiksi lähes kristatolla kokoproteesipotilail-



kuva 2

la väärä purenta aiheuttaa aina hampaita yhteen purressa liukumisen alustallaan ja siten jatkuvan trauman, joka ilmenee voimakkaana punoitukse- na koko kristan päällä. Epätasainen purenta taas aiheuttaa tiiviimmällä alueella suuremman rasituksen alla olevaan limakalvoon, jolloin kliinisesti krista punoittaa ja mahdollisesti haavautuu vain tältä puolelta. Bruksisipotilaililla kristat saattavat myöskin olla kauttaaltaan voimakkaan punoittavat ja kipeät purennallisen liikarasiituksen johdosta.

Liian lyhyt proteesin reuna on etiologisista teki-

jöistä ehkä harvemmin muistettu, mutta käytännössä usein hyvinkin kiusallisten painohaavojen syy. Proteesin reunahan pyritään viemään pehmeälle kudosalueelle, pois luun päältä, koska pureskeltaessa proteesi pääsee joustavan limakalvon päällä aina jonkin verran painumaan. Jos periferiä ei uloteta riittävän pitkälle, reuna-alue jää luun päälle, jolloin sen vertikaalinen painuminen pureskeluliikkeessä aiheuttaa limakalvon litistymisen ja rikkoutumisen proteesin ja luun välissä. Hyvin tyypillisiä liian lyhyen reunan aiheuttamia pai-

nohaavoja on alaleuassa retromolaariryngyn edessä, jolla alueella proteesin kuuluu ulottua 3–4 mm pehmeän tyynyn päälle (kuva 2). Toinen tyypillinen paikka on alaleuan kristan linguaalipinta, johon liian lyhyen proteesin reunan kohdalle syntyy horisontaalisen hyllymuodostava painohaava (kuva 2). Yläleuassa tyypillisiä alueita ovat kovan suualueen alue A-linjan edessä sekä tuber-alue (kuva 2).

Epämääräisiä kipukohtia, mutta joskus myös punoitusta ja haavaumia, syntyy proteesin alla yleensäkin kohdille, joissa pehmyt kudos on paikallisesti ohuempi kuin viereisillä alueilla. Näitä kipu- ja painokohtia syntyy luutorusten, retinoituneitten hampaitten ja limakalvojen alaisten jäännösjuurien kohdalle (kuva 3).

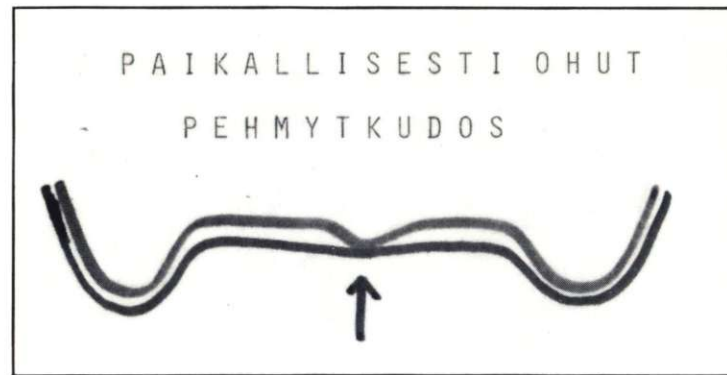
Kristaresorption etene- misen myötä saattaa vuosia käytössä olleen proteesin peittämille, aikaisemmin terveille limakalvoille uudelleen syntyä painohaavoja ja painoalueita. Kristan madaltuessa proteesin reuna muuttuu tavallaan sekundaarisesti liian pitkäksi ja aiheuttaa vähitellen painohaavan forniksiin tai suunpohjaan (kuva 4). Yläleuassa suulaen limakalvoon kohdistuva purennallinen rasitus, varsinkin mahdollis-

Irtopteesien aiheuttamat ...

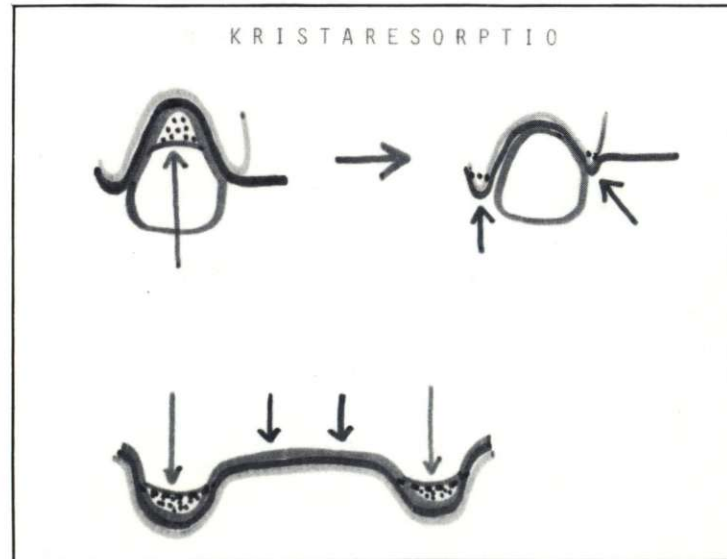
ten torusten kohdalla, kasvava kristatuen vähentyessä (kuva 4).

Edellä on mainittu etiologisia tekijöitä, jotka alkuvaiheessa aiheuttavat potilaalle kipua ja punoitusta, ja voimakkaasti tai pitkään vaikuttaessaan saavat yleensä aina lopulta aikaan limakalvoon haavauman ja sitä kautta tulehduksen. Proteesi voi kuitenkin aiheuttaa potilaalle voimakkaitakin oireita ilman näkyviä muutoksia siksi, että se painaa alla olevassa pehmeässä kudoksessa olevia hermoja ja verisuonia. Tällaisia kohtia suussa ovat papilla incisivan ja foremenmentalen alueet, varsinkin silloin, kun ne resorption myötä ovat siirtyneet kristan päälle. Myöskin suulaen takasivualueella, foramen palatinumin kohdalla, proteesi voi aiheuttaa painokipua liian tiiviin jäljennöslusikan ja/tai liian jäykän jäljennöslusikan käytön seurauksena.

Edellä mainittujen mekaanisten syiden limakalvoja rikkovaa tehoa lisäävät luonnollisesti huonosti istuva ja alustallaan liikkuva proteesi sekä eräät limakalvon vastustuskykyä alentavat tekijät. Tavallista helpommin rikkoutuu ensinnäkin ohut atrofien limakalvo, jota esiintyy varsinkin vaihdevuosi-ien ohittaneilla naisilla ja eräiden yleissairauksien yhteydessä. Toinen painohaavojen synty-



kuva 3

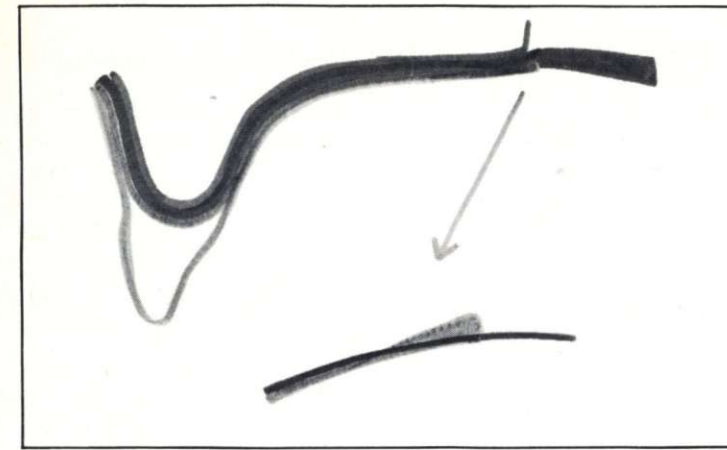


kuva 4

mistä edistävä tekijä on pieni kristaresilienssi eli ohut pehmytkudoskerros luun päällä. Paksu submukoosahan toimii tavallaan traumanvaimentajana luuta vastaan ja ikäänkuin suojelee limakalvoa altapäin. Epätasainen luun pinta lisää myöskin trauman vaikutuksen suuruutta ja vähäinen tai olematon syljenieritys on sa-

moin edistävä tekijä, koska syljen suojeleva vaikutus on erittäin oleellinen limakalvojen terveydelle. Yleisen resistenssin ja paranemistaipumuksen huononeminen eräiden yleissairauksien mm sokeritautien ja ravitsemushäiriöiden yhteydessä on painohaavojen syntymistä edistävä systeeminen tekijä.

Varsinaisten painoha-



kuva 5

vojen kohdalla ei käytännössä liene vaikeuksia diagnoosia tehtäessä, koska kliininen kuva on selvä. Diagnoosivaikeudet tulevat lähinnä pelkkien kipuaistimusten kohdalla, jolloin anatomian muisteleminen voi tuoda ongelmaan ratkaisun.

Hoitona on syyn eliminointi, ja uudessa proteesissa se saattaa olla reunan pyöristys, lyhennys, pidennys, proteesibasiksen kevennys tietyltä alueelta tai terävien kohtien pyöristys limakalvoa vasten olevalta pinnalta. Vanhojen proteesien kohdalla näihin toimenpiteisiin joudutaan usein liittämään proteesin pohjaaminen sekä purennan tarkistushionta ja joskus on tarpeen korjata hammasasettelua. Jos vaikuttavia tekijöitä on monta ja lisäratkaista on vielä esim. purennan madaltuminen, kannattaa harkita uuden

proteesin valmistamista ja painohaavoja aiheuttaneiden syiden ennalta ehkäisevää huomioonottamista.

Painohaavat hoidetaan yleensä proteesienvalmistuvaiheessa. Ne ovat potilaalle voimakkaitakin kipuja aiheuttavia ja niistä yleensä valitetaan. Myöhemmin kristaresorption myötä vähitellen syntyvät ärsytykset sen sijaan ovat sellaisia, joiden tähden potilaat harvemmin hakeutuvat hoitoon, vaikka pitkään pidettynä painohaavakohdalle usein syntyy ärsytyshyperplasiaa, eikä myöskään pahanlaatuisien muutosten mahdollisuus ole poissuljettu kauan jatkuneen limakalvoärsytyksen seurauksena.

Painohaavojenkin kohdalla parasta hoitoa on hyvä ennalta ehkäisy, joka on käytännössä pitkällekin toteutettavissa. Uutta pro-

teesia valmistettaessa tärkeää on suun huolellinen tutkiminen, jossa selvitetään pehmeän kudoksen paksuus suun eri kohdissa ja synnynnäiset tai hampaattomuuden myötä sekundäärisesti syntyneet, proteesin valmistamisen kannalta epäedulliset anatomiset olosuhteet ja niiden mahdollinen kirurginen korjaaminen. Henkilökohtaisen jäljennöslusikan käyttö, sen tarkka soveltaminen ja keventäminen, huolellinen trimmaaminen ja trimmauksen mukainen jäljentäminen ovat painohaavojen ennalta ehkäisyyn kannalta tärkeitä työvaiheita.

Proteesin retentiota lisääviä A-linjan radeerausta käytettäessä limakalvon paksuuden tulee määrätä radeerauksen syvyys ja sen muodon on oltava vähitellen jyrkkenevä ja sijainnin vähän A-linjan takana pehmeällä kudosalueella (kuva 5). Radeerauksen käyttömahdollisuuden ratkaisee potilaan suun tutkinut henkilö eikä sitä saa tehdä rutiinina omasta samantyyppisestä potilaalle.

Proteesin suuhunsovitamiskäytökerralla kannattaa uhrata huomattavasti aikaa painohaavoja aiheuttavien tekijöiden huomioimiseen ja poistamiseen. Turhia kipuja voidaan välttää poistamalla jo tässä vaiheessa epätasaiset, terävät, liian pitkät ja allemenävät koh-

Irtoproteesien aiheuttamat...

dat. Samoin purennan hionta mahdollisimman hyväksi jo suuhunsovituskerralla vähentää huomattavasti painohaavojen muodostumista.

Proteesin valmistamiseen kuuluva jälkitarkastuskäynti on syytä ottaa jo muutaman päivän sisällä suuhun laittamisesta, niin etteivät painohaava-alueet pääse punoitusta pahemmiksi ja aiheuta tarpeetonta kipua.

Kristaresorption myötä myöhemmin ilmaantuvien painohaavojen ennalta ehkäisyssä on tärkeää potilaan huolellinen informointi irtoproteesin vaatimasta jälkihuollosta.

Potilaalle on kerrottava suussa tapahtuvista muutoksista, niiden seurauksena syntyvistä proteesin jälkihuollon tarpeesta sekä sen laiminlyömisestä aiheuttamista komplikaatioista ja mahdollisesti pitem-

mälle menevistä seurauksista.

Potilaalle kiusallisten ja pitkällä tähtäimellä haitallisten painohaavojen syntymistä voi paljolti estää proteesihoidon yksilöllisellä suunnittelulla ja oikeaoppisella valmistustekniikalla. Suurin merkitys on kuitenkin jälkitarkastuskäynnillä heti proteesin valmistumisen jälkeen ja myöhemmin säännöllisin väliajoin tapahtuvina jälkihuoltokäynteinä.

Edelleen kevytsilloista

Artikkeli on julkaistu Hammaslääkärilehdessä n:o 1/1983.
Hans Jansson, klinisen hammashoidon erikoishammaslääkäri

JOHDANTO

Hammaslääkärilehdessä n:o 20/1982 ja 21/1982 oli apul. prof. Hannu Siirilän laajat ja ansiokkaat artikkelit kevytsilloista. Ensimmäisessä artikkelissaan hän selvittää kevytsiltojen kehitystä sekä niiden retentioita koskevia laboratoriokokeita. Toisessa artikkelissa esitetään yksityiskohtaisesti kahden erilaisen kevytsiltatyyppin valmistustapoja. Ensimmäisestä siltatyyppistä käytetään nimitystä pintakiinnitteinen kevytsilta. Se kiinnitetään yhdistelmämuovilla tukihampaiden

oraalipinnoille. Silloissa käytetään CoCr-runkoa ja joko yhdistelmämuovista tai akryylistä valmistettuja välihamppaita.

Siltojen retentioelementteinä toimivat ns. U-silmukat tai reikälevyt.

Toinen siltatyyppi on ns. palkkisilta, joka kiinnitetään tukihampaisiin preparoituihin kaviteetteihin yhdistelmämuovitekniikkaa käyttäen.

METALLOKERAAMINEN KEVYTSILTA

Esitän omat kokemukseni pintakiinnitteisistä kevyt-

silloista, koska aihe on ajankohtainen prof. Siirilän artikkelien johdosta. Samalla selvitän käyttämiäni kevytsiltojen rakennetta, joka poikkeaa prof. Siirilän esittämistä kevytsilloista.

Tapaukset rajoittuvat kymmeneen pintakiinnitteiseen kevytsiltaan, jotka on valmistettu vuosina 1979–82. Näistä on viisi valmistettu yläleukaan ja viisi alaleukaan. Ensimmäiset ovat olleet käytössä 3 1/2 vuotta.

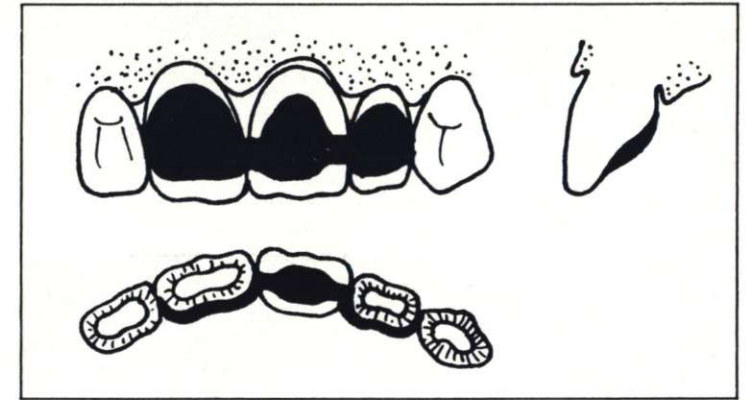
Lähtökohtani on ollut valmistaa hammasku-

dosta säästäten mahdollisimman pysyvä silta, ja siksi materiaalivalinta on ollut sen mukainen. Kaikki sillat on valmistettu metallokeramisina kevytsiltoina, joissa on posliinivälihammas ja tukihampaissa Au-selkälevyt. Ensimmäiset tehtiin Herador-metallista, mutta v. 1980 lähtien on käytetty Outokummun MK 2 kulta-seosta

Jäljentäminen on tapahtunut normaalin siltatyön tapaan kumipasta-jäljennösainetta käyttäen. Silta on laboratorioissa vahattu kovakipsimallille normaalisti ja valettu yhtenä kappaleena. Tämän jälkeen siihen on poltettu normaalitekniikalla posliinivälihammas.

Tukihampaiden selkälevyt on muotoiltu hampaiden oraalipinnan muotoisina n. 1 mm paksuisiksi ja reunoja kohti oheneviksi ulottuen mahdollisimman pitkälle approksimaalisesti (Kuva 1). Näin on saatu aikaan riittävän vahva ja täysin jäykkä rakenne.

Selkälevyjen hampaanpuoleisille pinnoille tarvitaan riittävä mekaaninen retentio yhdistelmämuovin kiinnittymistä varten. Tässä ei ole luotettu retentiohelmiin, vaan mekaaninen retentio on aikaansaatu hiomalla laboratorioissa Jelenko Jel-Thim -kiekolla selkälevyhampaanpuoleiselle pin-

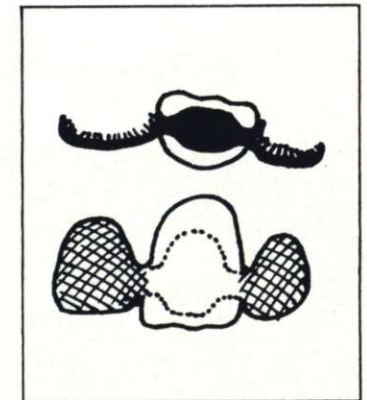


kuva 1

nalle eri suuntiin allemenevät, n. 0,5 mm:n syvyyteen ulottuvat ristikkourat (Kuva 2). Koska selkälevyt istuvat tarkasti tukihampaiden oraalipinnoilla, on sillan kiinnittäminen helppoa. Kiinnitys tapahtuu kiilteen happosyövytystä ja ohennettua yhdistelmämuovia käyttäen ilman sillan asemaa osoittavaa muottia. Kiinnitykseen on käytetty Conicide® yhdistelmämuovia (Kuva 3 ja 4).

Näin valmistetulla metallokeramisella kevytsillalla on selviä etuja verrattuna CoCr-runkoiseen U-silmukka- tai reikälevysillan, jossa on yhdistelmämuovi- ja akryylivälihammas.

Ensinnäkin posliinivälihammas on etualueen sillassa paras mahdollinen. Näin vältetään yhdistelmämuovin haitat kuten värjäytyminen ja kuluminen. Akryylivälihammas käyttö olisi mahdol-

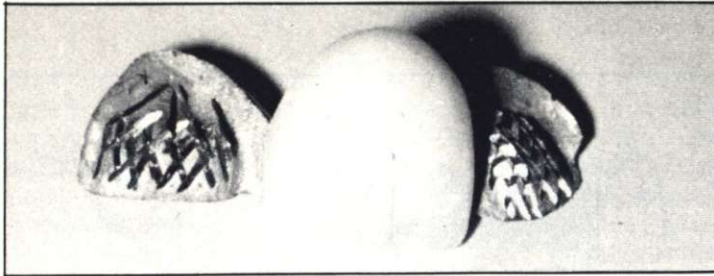


kuva 2

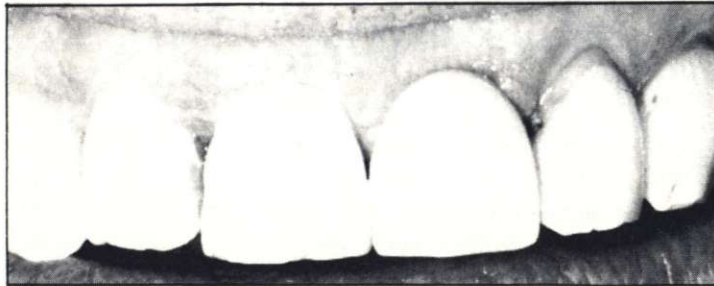
lista, mutta sen käyttö ei tuo mitään etuja. Posliinin mahdollinen lohkeaminen on tietysti vaikeasti korjattavissa, mutta siitä huolimatta ollaan etualueen silloissa siirtymässä metallokeramisiin rakenteisiin.

Toiseksi sillan kielenpuoleisena pintana on sileä kiilloitettu kultapinta. Potilaan kannalta käyttökävyys on parempi verrattuna siihen, että sillan oraalipintana on yh-

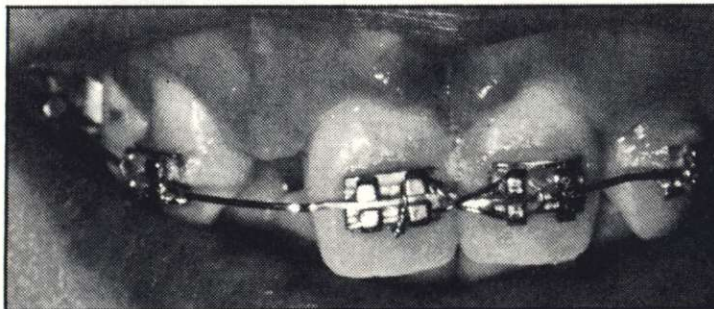
Kevytsilloista...



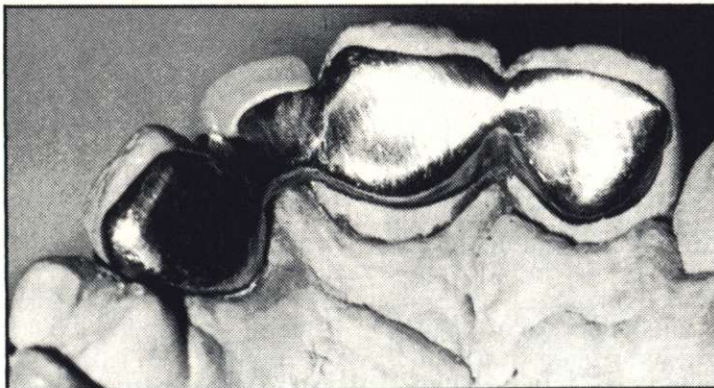
kuva 3



kuva 4



kuva 5



kuva 6

distemämuovikerros. Metallokeräämisessä kevytsillassa yhdistelmämuovia ei jää lainkaan näkyviin, ja näin vältetään yhdistelmämuovin haittavaikutukset.

Kolmanneksi rakenne on hyvin jäykkä. Se vastaa jäykkyydeltään tavanomaisia siltaa. Riittävän jäykkyyden puute oli prof. Siirilän mukaan useimmiten epäonnistumisen syy.

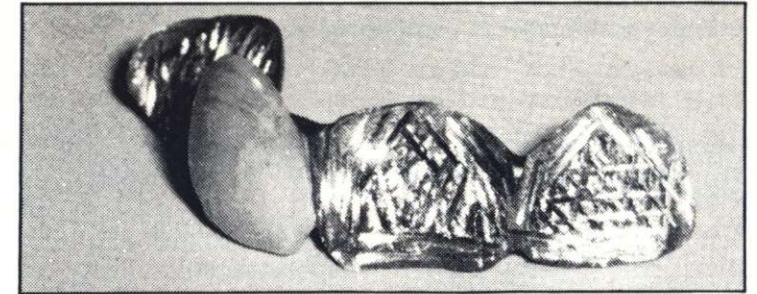
Epävarmaa on ainoastaan se, onko näin aikaansaatu retentio riittävä, koska mitään laboratoriokeita retention suuruudesta ei ole suoritettu nimenomaan tällä selkälävytyypillä. Kuitenkin tähänastiset kliiniset kokemukset ovat olleet myönteisiä. Kaikki sillat ovat pysyneet moitteettomasti kiinni, eikä välihammasvaurioitakaan ole tapahtunut. Seuranta-aika on tietenkin vielä hyvin lyhyt, sillä ensimmäinen silta tehtiin 3 1/2 vuotta sitten. Joskus olen riittävän retention varmistamiseksi käyttänyt kolmea tai jopa neljää tukihampasta. Tämä saattaa olla tarpeen varsinkin pienten alaetuhampaiden kohdalla (Kuvat 5, 6, 7, 8).

KÄYTTÖALUEISTA

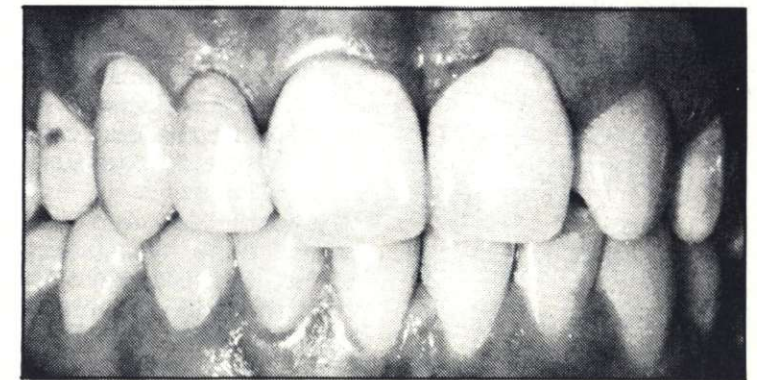
Voidaan todeta, että tällaisen kevytsillan indikaatioalue on varsin tarkkaan rajattu. Pintakiinnit-

teinen kevytsilta voidaan valmistaa vain etuhammasalueelle, josta puuttuu ainoastaan yksi hammas. Tukihampaiden on oltava intaktit tai niissä saa olla vain pienet yhdistelmämuovitäytteen.

Yläleuan etuhammasalueelle se voidaan valmistaa vain mikäli purennassa on riittävästi tilaa. Se soveltuu siis vain tapauksiin, joissa on joko vähintään 1 mm horisontaalinen ylipurenta tai joissa etuhampaat ovat joko kärkipurennassa tai ristipurennassa. Alaetualueelle se soveltuu melkein aina. Sillan kuormitus on voitava järjestää siten, ettei välihammas korota missään purenta-asemassa. Tällaisiin indikaatioihin kevytsilta on varteenotettava hoitovaihtoehto. Se tulee useimmiten kysymykseen nuorten hyvähampaisten henkilöiden kohdalla, joilla joko synnynnäisesti tai tapatur-



kuva 7



kuva 8

maisesti puuttuu etuhammas. Mikäli kevytsillan valmistamisen edellytykset ovat olemassa, on mielestäni jopa kontraindisoitua valmistaa poti-

laalle tavanomainen silta fasaadikruunuin.

Kevytsillat on valmistettu yhteistyössä hammaslääkäri Pentti Aution kanssa. □

Merkkivuosia:

70 v Eht Kyösti Saukko 23.5.-83 Helsingissä
 50 v Eht Martti Vitikainen 27.3.-83 Lieksassa
 50 v Eht Olli Manninen 19.5.-83 Virroilla
 50 v Eht Jouko Koivunen 24.5.-83 Iisalmessa
 50 v Eht Ritva Kuukkanen 28.5.-83 Mikkelissä

Kuolleita:

24.1. kuoli Eht Taimo Marttila Vantaalla

Hammasteknikon ylempi ammattitutkinto

Hammasteknikon ylempään ammattitutkinnon yleiset tutkintovaatimukset ja osallistumisen ehdot

Ammattikasvatushallitus on tänään tekemällään päätöksellä ammatillisista pätevyystutkinnoista annetun lain (32/72) nojalla vahvistanut hammasteknikon ylempään ammattitutkinnon yleiset tutkintovaatimukset ja osallistumisen ehdot toistaiseksi seuraaviksi:

I YLEMPÄN AMMATTITUTKINNON YLEISET TUTKINTOVAATIMUKSET

Hammasteknikon ylempi ammattitutkinto on valtakunnallinen ja se käsittää tietopuolisen kokeen ja työkokeet. Tietopuolinen koe on kaksipäiväinen ja työkokeet kestävät viisi päivää. Työkokeisiin osallistuminen edellyttää tietopuolisen kokeen hyväksytyä suorittamista.

1. Tietopuolinen koe

Tietopuolinen koe käsittää kirjallisen kuulustelun vähintään kuudessa aineessa, jotka valitaan seuraavista oppiaineista:

- hampaiden muotooppi
- aineoppi
- purentaoppi
- kokoproteesioppi
- osaproteesioppi
- kruunu- ja siltaproteesioppi
- hammaskeramia
- oikomisosoppi
- ammattitekniikka ja työsuunnittelu

- ammattialan lain-säädäntö ja määräykset
- ammattitalous

2. Työkokeet

Työkokeet käsittävät yhden tai kahden suoritettavaksi määrätyn työn suunnittelun, työn suorittamisen ja sen jälkitarkastuksen. Koetyön tai -töiden tulee vaikeusasteeltaan olla keskimääräistä selvästi vaikeampaa tasoa.

Työsuorituksen tai -suoritusten tulee työkokeissa osoittaa, että tutkinnon suorittaja hallitsee hammaslääketieteellisten ja -teknisten vaatimusten sovellutukset sekä työtekniikan.

II YLEMPÄN AMMATTITUTKINTOON OSALLISTUMISEN EHDOT

Suomessa laillistettu hammasteknikko, joka on harjoittanut vähintään 4 vuotta hammasteknikon ammattia, on oikeutettu osallistumaan hammasteknikon ylempään ammattitutkintoon.

III TUTKINNON TOIMEENPANO

Tutkinnon toimeenpanelee Valtion hammasteknikko-opisto, joka tutkintoa varten asettaa tutkijalautakunnan. Tutkijalautakunnan puheenjohtajana toimii opiston edustaja ja jäsenenä kaksi ylempään

ammattitutkinnon suorittanutta hammasteknikkoa. Tutkijalautakunnalla on oikeus käyttää apunaan asiantuntijoita.

Muilta osin tutkintojen järjestämisessä noudatetaan ammattikasvatushallituksen antamia ohjeita ja määräyksiä.

Tällä päätöksellä kumotaan ammattikasvatushallituksen 29.2.1975 vahvistama hammasteknikon ylempään ammattitutkinnon ohjesäädäntö.

Pääjohtajan estyneenä ollessa:

Ylijohtaja

Reijo Virtanen

Ylitarkastaja

Aila Sarkkinen

Hammasteknikko-lehden seuraava numero ilmestyy toukokuun puolessa välissä. Tähän numeroon aiottu aineisto pitää olla toimituksessa 15. huhtikuuta mennessä.

Toimitus

Hammaslaboranttikoulutus

Hammasteknikko-opisto aloitti syksyllä 1980 hammaslaboranttikoulutuksen alalla vähintään 2 vuotta työskennelleiden hammastyöntekijöiden yhden lukukauden kestävästä täydennyskoulutuksen muodossa. Tarkoituksena on ollut, että kaikki koulutusta haluavat hammastyöntekijät voitaisiin kouluttaa hammaslaborantiksi ja todennäköisesti asetettu tavoite saavutetaankin. Koulutusta haluavien hammastyöntekijöiden määrän vähentyessä aloitettiin heidän täydennyskoulutuksensa rinnalla syksyllä 1982 kaksivuotinen hammaslaboranttien peruskoulutus, johon otettavilta ei vaadita alan työkokemusta. Rinnakkainen koulutus päättyi 1984, jolloin keväällä järjestetään viimeinen hammastyöntekijöiden täydennyskoulutuskurssi. Sen jälkeen koulutetaan hammaslaborantteja vain kaksivuotisen peruskoulutuksen kautta.

Koulutuksellisesti sekä hammastyöntekijöiden täydennyskoulutus että kaksivuotinen peruskoulutus johtavat samalle ammattitasolle eli samaan pätevyYTEEN.

Opetussuunnitelmaan sisällytettiin alun alkaen pelkästään osasuorituksia. Jo syksyllä -80 kuitenkin todettiin, ettei se opetuksellisesti ole mahdollista eikä se koulutuksen puo-

lesta ole mielekästä. Mm. CoCr-valutekniikan opetuksessa kohdattiin vahattujen rankojen puuttuessa ylipääsemättömiä vaikeuksia. Se poistettiin opetussuunnitelmasta ja tilalle otettiin hammasasettelu ja lankapinteet kokonaisuudessaan. Tämä kävi luontevasti päinsä sikäli, että levyproteesien korjaustöiden opetus edellyttää jo suht. pitkälle meneviä tietoja ja taitoja hammasasettelussa ja taivutettujen lankapinteiden valmistuksessa. Viime mainittuihin liitettiin myös taivutetut kantavat tuet ja op-levyn redusointi. Nyt käytössä olevat opetussuunnitelmat, sekä täydennyskoulutus että peruskoulutus, ovat rinnakkain ja selväkielisesti esitettynä seuraavassa taulukossa I.

Kuten kaaviosta selviää, muodostaa opetussuunnitelma levyproteesien osalta selvän kokonaisuuden, joka antaa mahdollisuuden osasuoritusten lisäksi kokonaisuoriin. Hammaslaborantin tehtäväkenttään on näin saatu liikkumavaraa, jonka voidaan uskoa tekevän uuden koulutusammattin mielekkääksi ja jonka voidaan uskoa lisäävän hammaslaborantin käyttömahdollisuuksia varsinkin pienemmissä hammaslaboratorioissa. Onko asia näin? Se on kysymys, johon tulevaisuudessa on löydettävä vastaus kartoit-

tamalla koulutuksessa todettavat mahdolliset puutteet ja tarpeet. Toivon tässä hyvää yhteistyötä kentän ja opiston välille. (taulukko 2.).

Ensimmäisen vuoden (koulujakson) oppisisältö selviää edellä esitetystä oppikohdeluettelosta. Toisen vuoden, oppisopimusjakson, opetus jakaantuu kahteen osaan siten, että väliin tulee kolmen viikon mittainen tietopuolinen kurssi opistolla. Ajallisesti kurssi sijoittuu joko tammi-kuuhun tai elokuuhun riippuen siitä milloin koulutus on aloitettu. Oppisopimusjaksolla noudatetaan "Hammaslaborantin oppiohjelmaa", joka tuntimäärältään, kurssi mukaanluettuna, on n. 1800 tuntia.

Oppilaita peruskoulutukseen otetaan kaksi kertaa vuodessa 12. Opetus alkaa elokuussa ja tammikuussa. Elokuussa aloittaneiden oppisopimusvuosi alkaa aina kesäkuussa ja tammikuussa aloittaneiden alkaa aina tammikuussa.

Ensimmäiset hammaslaboranttioppilaat lähtevät oppisopimus-koulutukseen tulevan kesäkuun alussa ja seuraavat lähtevät ensi tammikuun alusta. Soveliaan oppisopimus-kumppanin (laboratorion) etsiminen on ainakin tässä vaiheessa säilytetty hammaslaboranttioppilaan harteille. Opisto kuitenkin avustaa

Taulukko 1

| OPETUSKOHTEET OPPIAINEITTAIN SEKÄ TÄYDENNYS- ETTÄ PERUSKOULUTUKSESSA (suluissa oppiaineen opetukseen käytettävä tuntimäärä) | | | | |
|---|---|---|--|---|
| OPETUS- AINE | TÄYDENNYS- KOULUTUS- KURSSI Kouluopetusta yksi lukukausi (700 tuntia) | KAKSIVUOTINEN PERUSKOULUTUS Kouluopetusta yksi lukuvuosi | | |
| | | 1. lukukausi (700 tuntia) | 2. lukukausi (700 tuntia) | Oppi- sopimus- koulutusta yksi vuosi |
| AINEOPPI | Epämetallit ja met- allit (110 t) | Epämetallit (64 t) | Metallit (46 t) | |
| PURENTAOPPI | Sovellettua tietoa purentaelimestä ja sen toiminnois- ta. Artikulaatio- teoria (115 t) | Sovellettua tietoa purentaelimestä ja sen toiminnois- ta. (20 t) | Purentaelimen anatomiaa ja fy- siologiaa. Artiku- laatioteoria. (150 t) | |
| PROTEESIO- PIN PERUS- TEET | Kipsimallit. Jälj. lusikat. Kaaviot. Artikulaattori ja sen käyttö. Levyn vahaus ja muotoi- lu. Akryylityö ja pro- teesin viimeistely. Levyproteesien korjaukset. Kruunutapit. Hetat ja kappa. Kr- siltajäljennösten kipsivalu. Kulta- valutekniikka. (220 t) | Kipsimallit. Jälj.lu- sikat. Kaaviot. Artikulaattori ja sen käyttö. Levyn vahaus ja muotoi- lu. Akryylityö ja pro- teesin viimeistely. Yksinkertaisem- mat levyproteesi- korjaukset. (430 t) | Vaativimmat le- vyproteesikor- jaukset. Kruunutapit. Hetat ja kappa. Kruunu- ja siltajäl- jennösten kipsiva- lu. Kultavalutekniik- ka. (114 t) | Käytännön työskentelyä. (n. 1300 t) |
| LEVY- PROTEESI- OPPI | Kp ja kp/kp ham- masasettelu. Op hammasasettelu. Taivutetut lanka- pinteet ja kantavat tuet. Op-levyn re- dusointi. (195 t) | Kp hammasaset- telu. Op hammasaset- telu. l-haarainen tai- vutettu lankapin- ne. (123 t) | Kp/kp hammas- asettelu. Op hammasaset- telu. Taivutetut lanka- pinteet ja kantavat tuet. Op-levyn re- dusointi. (328 t) | Käytännön työskentelyä. (n. 200 t) |
| MUUT AINEET JA TYÖT | (60 t) | (63 t) | (62 t) | (n. 200 t) |

Taulukko 2

| Aikasuoralle pantuna näyttää kaksivuotinen peruskoulutus seuraavalta: | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|--|------------------------------|---|---|---|---|--|---|
| 1. vuosi koulujakso | | | | | | 2. vuosi oppisopimusjakso | | | | | | |
| kuukausien lukumäärä | | | | | | kuukausien lukumäärä | | | | | | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | | |
| 1. lukukausi | | | | | | 2. lukukausi | | | | | | K vuoden mittaiseen oppisopimusjak- soon sisältyy kolmen viikon pitui- kurssi (K) opistolla. |

tässä oppilasta mahdolli-
suksiensa mukaan ja
opisto toivookin, että ham-
maslaboratoriot, jotka ha-
luavat ottaa harjoittelijan
tai oppisopimusoppilaan
koulutukseen, ilmoittaisi-
vat siitä opistolle kuten ai-
kaisemminkin.

Lopuksi totean, että

hammaslaborantti on il-
meisen varmasti tullut
jäädäkseen sillä syyt, jotka
ovat johtaneet hammasla-
boranttikoulutuksen aloitta-
miseen ovat selkeät ja pai-
navat. Jotta hammaslabo-
ranttikoulutuksesta olisi
alalle se höyty, mitä sillä
ajetaan takaa, olisi ensiar-

voisen tärkeätä työllistää
hammaslaborantit ja pi-
dättäytyä ulkopuolisen
työvoiman palkkaamises-
tä niin houkuttelevaa kuin
se tietyissä tilanteissa on-
kin.

Erkki Puro

Hammaslaboratorioliitto ry tiedottaa

Hammaslaboratorioliitto ry:n vuosikokous Tampe- reella 5.2.1983

Hammaslaboratorioliitto
ry:n vuosikokouksessa
Tampereella Hotelli Ro-
sendahlissa oli edustettu-
na 44 jäsenlaboratoriota.

Ennen varsinaista vuo-
sikokousta esitelmöi koulu-
tustarkastaja Seppo Pasa-

nen hammaslaboranttien
oppisopimuskoulutuk-
sesta ja toiminnanjohtaja
Tapio Vasara hammasla-
boratorioiden kustannus-
rakennetutkimuksesta.

Kokouksessa käsiteltiin
myös 1.3.1983 voimaan tu-
leva uusi ohjehinnasto.

Hammaslaboratorioliitto
ry:n puheenjohtajana jat-

kaa edelleen hammas-
teknikkomestari Lars
Nordberg. Muina johto-
kunnan jäseninä toimivat
Esko Ahonen, Pekka Juu-
rikko, Markku Järvinen,
Anssi Leppäkumpu, Jorma
Päivinen, Lauri Roine,
Antti Ruponen ja Kosti Uu-
sitalo.

Hammaslaboratorioliitto...

Hammaslaboratorioliitto ry:n uusi ohjehinnasto

Hammaslaboratorioliitto ry:n uusi ohjehinnasto on tullut voimaan 1.3.1983. Ohjehinnastoa on korotettu aikaisempaan hinnoon verrattuna 3 %:lla, minkä lisäksi levyproteesien

tuntiveloitushintaa on nostettu 5 mk:lla. Tavanomaisten töiden uusi tuntiveloitushinta on 99 mk ja vaativien töiden uusi tuntiveloitushinta on 110 mk. Levyproteesien tuntiveloitushinta on 5 mk tavanomaisia töitä alempi.

Saksan matka

Hammaslaboratorioliitto järjestää matkan Müncheniin 11.—14.5.1983. Matkalle on varattu yhteensä 30 paikkaa, joista kaksi tai kolme saattaa olla vielä vapaana lehden ilmestyessä.

Asiaa liikevaihtoverosta

Saako **hammasteknikko** tehdä hankkimistaan koneista ja työkaluista liikevaihtoverolain tarkoittaman tuotannollisia koneita laiteinvestointeja koskevan vähennyksen?

Asiaa koskeva säännös sisältyy nykyisin pysyväksi säädettyyn lakiin eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin (jäljempänä Poikkeuslaki). Toistan ensin poikkeuslain 4 §:n sellaisenaan. "Tavaroiden valmistustoimintaa harjoittava verovelvollinen saa vähentää 80/100 välittömästi tässä toiminnassa käytettäviksi hankkimiansa tai itse maahan tuomiensa koneiden, laitteiden ja työkalujen sekä niiden osien samoin kuin niiden hankinnan yhteydessä suoritettavien verolisten asennustöiden ostohinnoista, tai jos verovelvollinen on itse valmista-

nut mainitut tavarat, 80/100 liikevaihtoverolain 17 §:n 1. momentin mukaisesti myynnin verotusarvoon luettavasta määrästä."

Ylimääräisen ostovähennyksen saa tehdä vain tavaroiden valmistustoimintaa harjoittava liikevaihtoverovelvollinen. Vähennysoikeuden ulkopuolelle jäävät siten muutos-, puhdistus-, korjaus-, kunnostamis- ja asentamistöitä tekevät työliikkeet. Mielestäni hammastekninen ala, esim. hammasproteesien valmistaminen on kiistatta lain tarkoittamaa tavaroiden valmistustoimintaa. Kysymys ei tosin ole ollut liikevaihtovero-oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden tutkittavana. Aivan varman vastauksen antaminen on siten mahdollista. Olen keskustellut asiasta Helsingin liike-

vaihtoverotoimiston kolleegion jäsenten kanssa epävirallisesti ja he olivat yksimielisesti asiasta samaa mieltä kanssani.

Veronhuojennus koskee sellaisia, myös käytettyjä hankittuja koneita, laitteita, työkaluja sekä niiden osia, jotka verovelvollinen hankkii käytettäväksi välittömästi tavaroiden valmistustoiminnassa. Koneita, laitteita ja työkaluja voidaan katsoa käytettävän välittömästi valmistustoiminnassa, jos valmistustoiminnan aikaansaaminen on ilman niitä mahdollista tai jos ne ovat tarpeen valmistustoiminnan jatkuvuudelle esim. siitä syystä, että ilman niitä valmistustoiminnan harjoittaja ei voi suorittaa tarvittavia koneiden ja laitteiden huolto- ja korjaustöitä. Vähennysoikeuden piiriin eivät sitä vastoin kuulu esim. raaka-aineiden

hankkimisessa käytettävät hyödykkeet. Veronhuojennus ei myöskään koske niitä koneita ja laitteita, jotka tosin ovat tarpeellisia valmistustoiminnassa, mutta jotka ovat sillä tavoin rakennukseen liittyviä, että niitä on pidettävä rakennuksen ainesosina tai sen tarpeistoesineinä. Edellä tarkoitettujen vähennykset saadaan tehdä siltä kalenterikuukaudelta, jonka aikana vähennyk-

seen oikeutettua on tälle toimitetusta tavarasta tai tehdystä asennustyöstä veloitettu tai maahantuotu tavara on tullattu taikka verovelvollisen itse valmistaman tavararvo on luettu myynnin verotusarvoon.

Kun edellä on todettu ettei koneet ja työkalut yms. ovat vähennyskelpoisia, on varmaa, että monelta ammatinharjoittajalta on

jäänyt ostovähennysoikeus käyttämättä. Asiassa kannattaakin ottaa yhteys kirjanpitäjään, joka käy läpi kolmen edellisen vuoden ostotositteet. Perustevalitusajaksi on nimittäin kolme vuotta. Valtiolta on täten saatavissa ylimääräinen "veronpalautus".

Lakimies
Erkki Skyttä
Pienteollisuuden
Keskusliitto

Hammasteknikkopäivät 18–19.3.1983

Hammasteknikkopäivät Perjantai 18.3.

Finlandiatalo
Kamarimusiikkisali

- klo
13.00 Avaussanat
Hammasteknikoiden koulutustoimikunnan puh.joht. Lars Nordberg
- 13.10 Avajaisitelmä
Aikuishammashuolto tienhaarassa
prof. Ilkka Paunio
Helsingin yliopisto
- Luennot:
13.45 Purenan rekisteröinti mallille
prof. Kalervo K. Koivumaa
- 14.15 Peittoproteesit
HLL Lars Sjövall
- 14.45 Hammasasettelun mahdollisuudet
HT Kalevi Ilkka
Vanhat hammastekniikassa:
— hammastekniset vahat
HT Leif Wallen
- 15.45 — vahaustekniikkaa kruunu- ja silta-
protetiikassa
HT Matti Taiminen
- 16.15 — vahaustekniikka levyprotetiikassa
HT Jussi Koskenkorva

Hammasteknikkopäivät Lauantai 19.3.

Hotelli Inter-Continental Ball-room

- klo
9.00 Keramiasymposium
Avaussanat
HT Lars Nordberg
- 9.15 Hammaskeraamiset massat
HT Jorma Päivinen
- 9.45 Hammaskeraamisten massojen värisävyt
HT Matti Savolainen
- Tauko
- 10.40 Maalivärit ja niiden käyttötekniikka
HT Anssi Leppäkumpu
- 11.00 Posliinipurupinta
HT Esko Ahonen
- 11.30 Korjausmahdollisuudet keramiassa
HT Matti Taiminen
- 12.00 Päätössanat
HT Lars Nordberg
- 12.30 Lounas
- 13.30 Suomen Hammasteknikkojen keskusliitto ry:n varsinainen liittokokous
Kokoukseen voivat osallistua kaikki jäsenjärjestöjen jäsenet. Päätösvaltaa käyttävät kuitenkin ainoastaan kokousvaltuutetut.

Sydän-Suomen kansanterveystyön kuntainliitossa julistetaan haettavaksi 30.3.1983 klo 12.00 mennessä

HAMMASTEKNIKON VIRKA Y 24—26/II pl

Virkaan valittavalta vaaditaan hammasteknikon tutkinto.

Virka on kunnallisen yleisen virkaehtosopimuksen sekä kuntainliiton ohje- ja johtosääntöjen alainen. Eläke-edut määräytyvät Kunnallisen eläkelaitoksen II vaihtoehdon mukaisesti.

Hakemukset virka-, opinto- ja työtodistuksineen osoitetaan terveyslautakunnalle os. Haapasaarentie 18, 44500 Viitasaari.

Valitun on ennen viran vastaanottamista esitettävä hyväksyttävä lääkärintodistus terveydentilastaan.

Hammasteknikon toimitilat ovat Viitasaarella. Kuntainliitossa on seitsemän hammaslääkärinä.

Lisätietoja virasta antaa vastaava hammaslääkäri **Manu Hulkko, puh. 944-85326.**

Viitasaarella 28.2.1983

TERVEYSLAUTAKUNTA

KUTSU KANSALAISPÄIVÄLLISILLE

Kutsumme Teidät kansalaispäivällisille, jotka Helsingin Hammas Seura r.y. järjestää Valtion Hammasteknikko-opiston rehtori HLL Erkki Puro ja yliopettaja HTM Anders Blom'in kunniaksi.

Tilaisuus pidetään Kulo-saaren Casinolla, 23. päivänä huhtikuuta 1983, klo 19.00.

Tilatkaa illalliskortit (mk 255), joko Anna-Leena Ahla, puhelin 404834 tai Keijo Polón, puhelin 483931.

Voitte myös suorittaa illalliskortin maksun suoraan seuran tilille SYP-Hki-Hakaniemi, n:o 206520-36982

(Huom. maksajan tarkka nimi ja osoite).

Kaikki maksut on oltava perillä 10.4.1983 mennessä.

HELSINGIN HAMMAS SEURA r.y.
Hallitus

Asu:

Tumma puku

Menu:

Suomalainen lohikeitto
Poronpaistia Gran Venuer
Jääkarpaloita kuumalla kinnuski kastikkeella
Café avec

Juhlapuhuja:

L. Nordberg

Ohjelmaa:

Tanssia

Kultatöihin, ja levyproteesien tekoon tottunut **hammasteknikko saa työpaikan Tampereelta.**

Asunto varattuna. Tiedustelut: Puh. 931-29666 / Hannu Leppäkorpi.

Hammaslaborantti tai hammasteknikko saa työpaikan. Tied. Hammaslaboratorio Pauli Nurmi Ky, Puistokatu 6 Vammala puh. 932-2632, kotiin 932-41621.

Vastaanoton lopettamisen johdostamyydään **hammaslääkärin koneet ja työvälineet.**

Unit ja moottorituoli v:lta 1957. Tiedust. Marja Kukkonen, puh. 90-337741.

2 HAMMASTEKNIKKOA.

saksalainen aviopari, suomenkielentaitoinen **hakee työpaikkaa.**

Kokemusta kaikilla aloilla.

Tiedustelut: Eeva Taurio, Theodor-Heuss-Str. 30, 7141 Murr, W-Germany. Puh. 990497144-24108 (soitan takaisin)

Nyt on Sinun vuorosi tehdä TARJOUS. Depo on antanut **huutokaupalla** myytäväksi tavaraa kokouksessanne 19.3.1983 klo 12.00 Intercontinentalin Ball Roomissa. Osa tuotosta tulee koulutustoitokunnallenne.

ERIKOISHAMMASTEKNIKKOKURSSIT

Syyslukukaudella 1983 ja
Kevätlukukaudella 1984

Valtion hammasteknikko-opisto toimeenpanee syyslukukaudella 1983 ja kevätlukukaudella 1984 hammasteknikon toimen harjoittamisesta annetun lain tarkoittamat erikoishammasteknikkokurssit.

Kursseille ovat oikeutetut hakemaan:

— oppisopimusteitse valmistuneet hammasteknikot, jotka ovat toimineet vähintään 10 vuotta hammasteknikon ammatissa. Niiden hakijoiden, jotka eivät ole suorittaneet keskikoulun oppimäärää, tulee suorittaa keskikoulun oppimäärään kuuluvat fysiikka, kemia ja terveysoppi valtion nuoremman lehtorin pätevyyden omaavalle opettajalle.

— hammasteknikko-opistosta valmistuneet hammasteknikot, jotka ovat toimineet vähintään 5 vuotta hammasteknikon ammatissa.

HAKEMUSLOMAKKEITA (joiden yhteyteen ei liitetä mitään todistuksia) saa hakea opiston kansliasta (helsinkiäiset) tai tilata virka-aikana, puh. 90-718122.

Hakemuslomake tulee täytettynä lähettää huhtikuun 18 päivään 1983 klo 12.00 mennessä osoitteella: Valtion hammasteknikko-opisto, Aleksis Kivenkatu 5, 00500 Helsinki 50 (ei kirjattuna).

Erkki Puro
rehtori



Erikoishammasteknikkokurssilta jouluna -82 valmistuneet

Henkilöt kuvassa takarivissä vasemmalta: Aarne Leinonen, Juhani Eronen, Simo Tamminen, Tapani Lyyvuo, Esa Ala-Kanto, Kalervo Kakko, Irene Leppäkorpi. Eturivissä vasemmalta: Rauno Arminen, Hemmo Kurunmäki, Esa Ontero, Anneli Porali ja Eero Siikanen.

Kokonaisprotetiikkaa

Olen niitä miehiä joita 60-luvun alkupuolella Alppikadulla leivottiin nikkareiksi. Kun sitten valmiina töihin tällättiin, niin oli se "niin maan perusteellisen" viksuu päästä ähertämään pitkää kultasiltaa. Ja attachmenttejakin ränköjen kylkiin pruvattiin -tähtisilmät.

Vaan Siikalan Lasse — silloinen hammaslääkärityönantajani jota vieläkin kunnioitan yli kaiken oppisänäni ja ystävänäni — niin Lasse aina sanoi, että kokoproteesi se on protetiikan pottumaisin kapine ja ankarasti vaateliain homma. Ja me nikkarit viisaina hymyiltiin -tähtisilmät.

Siihen aikaan kokoprotetiikastakin keskusteltiin: oli kompressiokoulukuntaa ja mukosiilimiehiä. Jäljennettiin stenssistä hydrokolloidiin ja akryylihammassotaa käytiin kaikin voimin. Pomo kävi kurssuja ja laineet löivät nikkarinkin rannalle. Vaan potilaasta ei näkynyt edes hameen helmaa. Se oli tekniikkaa se.

Kun sitten syntyi EHT-ammattikunta ruvettiin toisissaan tappelemaan koppuroista. Kannettiin kauraa, tehtiin listoja ja viskeltiin kirveitä. Kaikki sorsi toisiaan ja pidettiin mykkäkoulua. Ei käynyt EHT:n kipsipöydälle enää tiedon

laineet eikä oppia totisesti tupattu paremmista piireistä. Kateellisina vahtivat tiedon jyväään. Näin oli silloin — ja potilas unohtui.

Vuosia on kulunut ja vasta nyt kun takanani on kultasiltoja kapallinen ja rankoja hatullinen huomaa palanneeni siihen protetiikan pottumaisimpaan — kokoproteesiin.

Mutta nyt se on toki kokonaisprotetiikkaa sillä siihen kuuluu potilaskin. Onneksi näyttävät jo kivikirveetkin hautautuneen ja vain jokunen vanhempi sotaratsu enää roikkuu 60-luvun tunnelmissa. Kaiken tämän keskellä muun maailman meno ja meininki ikäänkuin sotkeutui säilien säihinään. Ei näytä minullekaan enää pomo kehitystä jästiin jauhavan. Pitänee ruveta itse lainehtimaan.

Tämän päivän haasteena voidaankin pitää erikoishammasteknikoiden lisäkoulutustarpeen ajanmukaistamista. Tarvettakin näyttää olevan sillä viime vuosien potilaskäsittelyyn keskittyneet luennot ovat saaneet vankan kuulijakunnan. Onhan jokaisilla kevätluentopäivillä ollut runsaat sata osanottajaa. (30 % ammattikunnasta osoittaa melkoista aktiiviteettia)

Kevään -83 päätapahtu-

ma on Turussa. Sen teemana on ikääntymiseen liittyvät kokoproteesihoidolliset ongelmat. Järjestäjänä toimivan EHO- (Erikoishammasteknikoiden Opinto-) toimikunnan mieliä on myös kiehtonut edullisten tietokoneiden suomat mahdollisuudet ammatissamme. Viimekäden esittelyn titaaniruuvi-implantaatista hoitokeinona toivottomissa alaleuissa saamme Turun Hammaslinikan tietopakettista. Kliinikka on muutenkin hienosti vastannut tiedollisen janomme tyydyttämistä.

Aikaansa seuraava EHT ei voi olla kirkassilmäinen nikkari joka näkee protetiikan vain kasana sääntöjä, karborundumia ja posliinin pölyä sillä totisesti takanamme seisoo jo tukevasti potilas. Emme ole enää niitä jotka viisaasti hymyilevät Kp/Kp:lle. Ammatillisen kokemuksen ollessa jo tässä vaihteessa, uskallamme olla paljon tyhmempiä ja tietoisina vastuustamme joudumme ponnistelemaan yhdessä lisäkoulutuksemme elvyttämiseksi.

Mennään kaikki ainakin Turkuun sillä koko perheen kevätväsymyksen katkaisuhuolto tapahtuu 15—16 p:nä huhtikuuta Rantasipi Turussa.

Tapsa

ERIKOISHAMMASTEKNIKOIDEN KEVÄTLUENTOPÄIVÄT TURUSSA 15—16.4.-83

Teema Geriatria kokoprotetiikassa.

OHJELMASSA

Tri Veijo Lassila:

Ikääntyvän ihmisen proteesihoidolliset ongelmat.

Hll Matti Salonen: Leukaniveldysfunktiopotilas.

Prof. K. Koivumaa, prof. E. Oksala:

Implantaatit vaikeasti hoidettavan alaleuan apuna.

Ins. Timo Lehtiö:

Tietokoneestako Eht:n yksityissihteeri.

Yhä halvempien tietokoneiden mahdollisuudet kortiston hoidossa, kirjanpidossa jne.

Vt Tapio Vasara: Ammatin harjoittajasta osakkaaksi

MUUTA OHJELMAA TURUSSA

Kiertoajelu perheen jäsenille.

Mm. tutustuminen Turun Linnaan.

Merikutsuu näyttely veneilijöille.

Moskovan Jääbaletti: 50 paikkaa on varattu.

Näyttely: Hammastarvikealan liikkeet järjestävät aulassa tuotesittelyn.

ILMOITTAUTUMINEN

Luennot:

Eht-liiton jäsenet 210:- Liittoon kuulumattomat 310:-.

Opiston oppilaat 110:-. Ilmoittautuminen 25.3.

mennessä tilille HOP H:KI PASILA,

EHO-toimikunta 304450—11909.

HUOM: Vain esittämällä maksukuitin saat pääsylipun ja ohjelman jossa luentojen esittely.

Majoitus ja ruokailu: RANTASIPI TURKU Pispalantie 7. Puh. 921/37 6111/Myyntipalvelu Leena Lappi.

Jääbaletti: Varaukset 25.3. mennessä puh. 924/15430.

Squash'hin erikois...

Suomen Hammasteknikkojen Liiton Squashin erikoiskilpailut, ORIOLA-cup pidettiin Kouvolassa 23.10.-82.

Kilpailu oli avoin kaikille hammasalan ihmisille, onneksi kaikki eivät osallistuneet.

Liekö sana 'erikoiskilpailu' peloittanut osan porukkaa jäämään kotiin. Sanalla tarkoitettiin lähinnä sitä että kilpailtiin vain lajissa nimeltä Squash, mutta sitä sitten kaikille sopivissa sarjoissa.

Ja Kouvolassa Squashattiin, yleisessä sarjassa oli osanottajia 12, kilpailutoimikunnalla oli mitä helpoin työ arpoa porukkaa neljään ryhmään, maila käteen ja kentälle.

Kaikki varteenotettavat mestariehtokkaat oli paikalla, oikeastaan vain Kerttulan Olli puuttui.

Ryhmä kakkoseen arpa heitti kolme kovaa, Järvisen Markun, Vasaran Tapion ja Asposalon Karin, ryhmässä käytiinkin alkuerroksen kiihkeimmät ottelut, arpa tuo, arpa vie.

Harrastelijoiden sarjassa pelasi neljä osanottajaa, nuorten sarjaan uskaltautui vain Sanin Toimi, hän pelasikin harrastelijoiden kanssa viidennä.

Naisten sarjassa pelasi 5 squashitarta ja kaikki oli tietenkin mestariehtokkaita.

Kilpailu vietiin läpi yhde päivän aikana, koska kaikki sijat ratkaistiin tuli kaikille vähintään neljä

ottelua, useimmille viisi!! melkoinen urakka. Mutta homma pyöri kiitos Oriolan joka oli varannut kenttiä runsaasti.

Ja kun ilta koitti ja 44 ottelua oli suoritettu oli tuloslista valmis. Palkinnot päätettiin jakaa heti, koska edessä olevan illan ja myöhään yönkin aikana tultaisiin jokainen erä ja let' pelaamaan uudelleen, ja sunnuntaiamuna ei kukaan enää olisi varma kuka olikaan todellinen voittaja.

Mutta lauuantaina tiedettiin että Kouvolan Kari Asposalo ei ollut vieraskorea vaan vei yleisen sarjan mestaruuden, naisten sarjan voiton vei Raili Kiviluoto, harrastelijoiden ykkönen oli Laakson Pena, juniorien sarjassa palkittiin Tomi Sani ainoana osanottajana. Onnittelut.

Koko Squash porukka kiittää Oriolaa, joka mahdollisti koko Squash-tapahtuman.

mukana olleena Rami

Tulokset

YLEINEN

ensimmäinen kierros

Ryhmä I

Matti Nyman - Pekka Koivisto 2-0
Nyman - Murtomäki Pertti 2-0
Koivisto - Murtomäki 2-0

jatkokon Nyman, Koivisto

Ryhmä 2

Markku Järvinen - Tapio Vasara 2-1
Järvinen - Kari Asposalo 1-2
Asposalo - Vasara 2-0

jatkokon Asposalo, Järvinen

Ryhmä 3

Timo Heinänen - Erkki Jouhki 2-0
Heinänen - Raimo Packalén 2-0
Jouhki - Packalén 0-2

jatkokon Heinänen, Packalén

Ryhmä 4

Kosti Uusitalo - Tapani Vainionpää 2-0
Uusitalo - Olli Heinonen 2-0
Vainionpää - Heinonen 2-0

jatkokon Uusitalo, Vainionpää

toinen kierros

Nyman - Järvinen 2-0
Uusitalo - Packalén 2-0
Asposalo - Koivisto 2-0
Heinänen - Vainionpää 2-0

voittajat semifinaaleihin, hävinneet ottelemaan sijoista 5-8

Ottelut sijoista 5-8
Järvinen - Koivisto 2-0
Järvinen - Packalén 2-0
Packalén - Vainionpää 2-1
Vainionpää - Koivisto 2-0

Semifinaalit

Nyman - Asposalo 1-3 (4-9, 4-9, 9-3, 7-9)
Heinänen - Uusitalo 0-3 (5-9, 2-9, 6-9)

Pronssiottelu

Nyman - Heinänen 0-3 (8-10, 4-9, 0-9)
Finaali
Uusitalo - Asposalo 1-3 (9-1, 4-9, 6-9, 2-9)

Lopputulokset:

I Kari Asposalo 2 Kosti Uusitalo 3
Timo Heinänen 4 Nyman 5
Järvinen 6 Packalén 7 Vainionpää 8
Koivisto. Sijoilla 9-12 Vasara, Murtomäki, Jouhki, Heinonen.

Naiset

Raili Kiviluoto - Riitta Uusitalo 2-0
Raija Nyman - Riitta Jouhki 0-2
Kiviluoto - Jouhki 2-0
Nyman - Uusitalo 2-1
Uusitalo - Jouhki 0-2

Kiviluoto - Nyman 2-0
I Raili Kiviluoto 2 Riitta Jouhki 3
Raija Nyman 4 Riitta Uusitalo

Harrastajat

Juhani Karila - Kai Sani 3-1
Kai Sani - Pekka Mölsä 0-3
Mölsä - Karila 3-0
Karila - Pentti Laakso 0-3
Karila - Tomi Sani 3-2
Kai Sani - Laakso 0-3
Laakso - Tomi Sani 3-0
Tomi Sani - Mölsä 2-3
Kai Sani - Tomi Sani 3-0
Laakso - Mölsä 3-0

I Pentti Laakso 2 Pekka Mölsä 3
Juhani Karila

Juniorit

I Sani Tomi pelasi harrastajien kanssa.

Hammashuoltokomitea on jättänyt mietintönsä

Asiantuntijajäsen Kalevi Ilkka

Aikuisväestön hammashuoltokomitea luovutti mietintönsä sos- ja terveysministeri Vappu Taipaleelle 18.2.-82.

Oliko mietintö valmis? Siitä voidaan olla monta mieltä. Useampaakin kuin mietinnössä allekirjoitetut eriävät mielipiteet. Kaikilla ei ollut tilaisuutta osoittaa mieltään eriävällä mielipiteellä. Voiko yleensä näin monia eri intressipiirejä edustava joukko olla yksimielinen?

Runsaan vuoden asiantuntijajäsenenä komiteassa istuneena en voi olla muuta kuin pettynyt lopulliseen tulokseen. Puhuttaessa hammasteknikkokunnan asemasta, komiteassa korostettiin aina, että komitea ei ole edunvalvontapaikka, mutta mitäpä se oli muutaakaan, kun itse asiaan päästiin.

Ammattikuntaamme luonnollisesti kiinnostaa tulevaisuutemme mietinnön mukaan. Odotuksia luonnollisesti on, koska on kysymys aikuisväestön hampaiden hoitamiseen kohdistuvasta subventioista. Lisäksi tutkimukset osoittavat, että hoidon tarve on suuri. Seuraavassa otteita mietinnöstä kannaltamme tärkeistä asioista.

Hammashuoltokomitean mietintöä 1983:16 voi ostaa Valtion painatuskeskuksesta hintaan noin 35 mk. Puh 90-539011.

Hammasteknikot aikuishammashuollon organisaatiossa

Subventoituja yksityisiä aikuispalveluja tuottavat ne hammaslääkärit ja erikoishammasteknikot sekä muut hammasteknikot, jotka terveyslautakunnalle osoitetussa ilmoituksessa ovat sitoutuneet noudattamaan valtakunnallisen suunnitelman tavoitteita ja terveystoimintamaiten antamia aikuis-hammashuoltoa koskevia ohjeita ja määräyksiä. Ko. hammaslääkärit ja erikoishammasteknikot sekä muut hammasteknikot toimittavat Kansaneläkelaitokselle todistuksen em. sitoumuksesta. Kansaneläkelaitos ja palvelujen tuottajat (yksittäiset sopimushammaslääkärit, yksittäiset sopimuserikoishammasteknikot, terveyskeskusta ylläpitävät kuntainliitot) tekevät sopimuksen hammashuoltopalvelujen korvaamisen liittyvistä järjestelyistä.

Valtakunnallisen hammashuollon neuvottelukunnan tehtävät ja kokoonpano

Komitea esittää, että sosiaali- ja terveysministeriö asettaisi hammashuollon

neuvottelukunnan, jonka tehtävänä olisi

- toimia yhdyssiteenä ja neuvottelevana elimeinä viranomaisten ja hammashuoltopalvelu- ja tuottavien ja rahoittavien tahojen edustajien kesken

- toimia lausunnonantajana mm. käsiteltäessä terveydenhuollon valtakunnallisia suunnitelmia

- käsitellä voimavarojen suuntaamiskysymyksiä mm. mahdollisten sopimushammaslääkäritoimintaa koskevien rajoituspäätösten osalta

- tehdä esityksiä ja aloitteita hammashuollon kehittämiseksi.

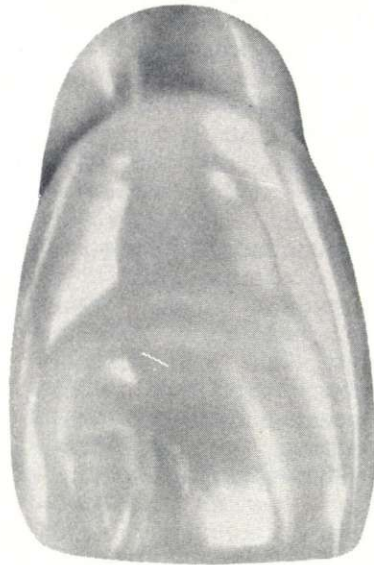
Neuvottelukunnassa tulisi olla edustettuna mm. sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, lääkintöhallitus, Kansaneläkelaitos, kuntien keskusjärjestöt ja hammashuollon ammattijärjestöt.

Sopimus-hammaslääkäriksi ryhtyminen

Saatuina tiedot hammaslääkäritoiminnan edellytyksistä terveyskeskuksen toimialueella hammaslääkäri ilmoittaa terveyslautakunnalle sopimushammaslääkäritoiminnan aloittamisesta terveyskeskuksen alueella. Tämä ilmoitus, joka samalla on sitoumus hammashuolto-

SR-VIVOSIT-PE

luonnollinen proteesihammas



- kulutusta kestävää ISOSIT-muovia
- heleät VIVODENT-värit



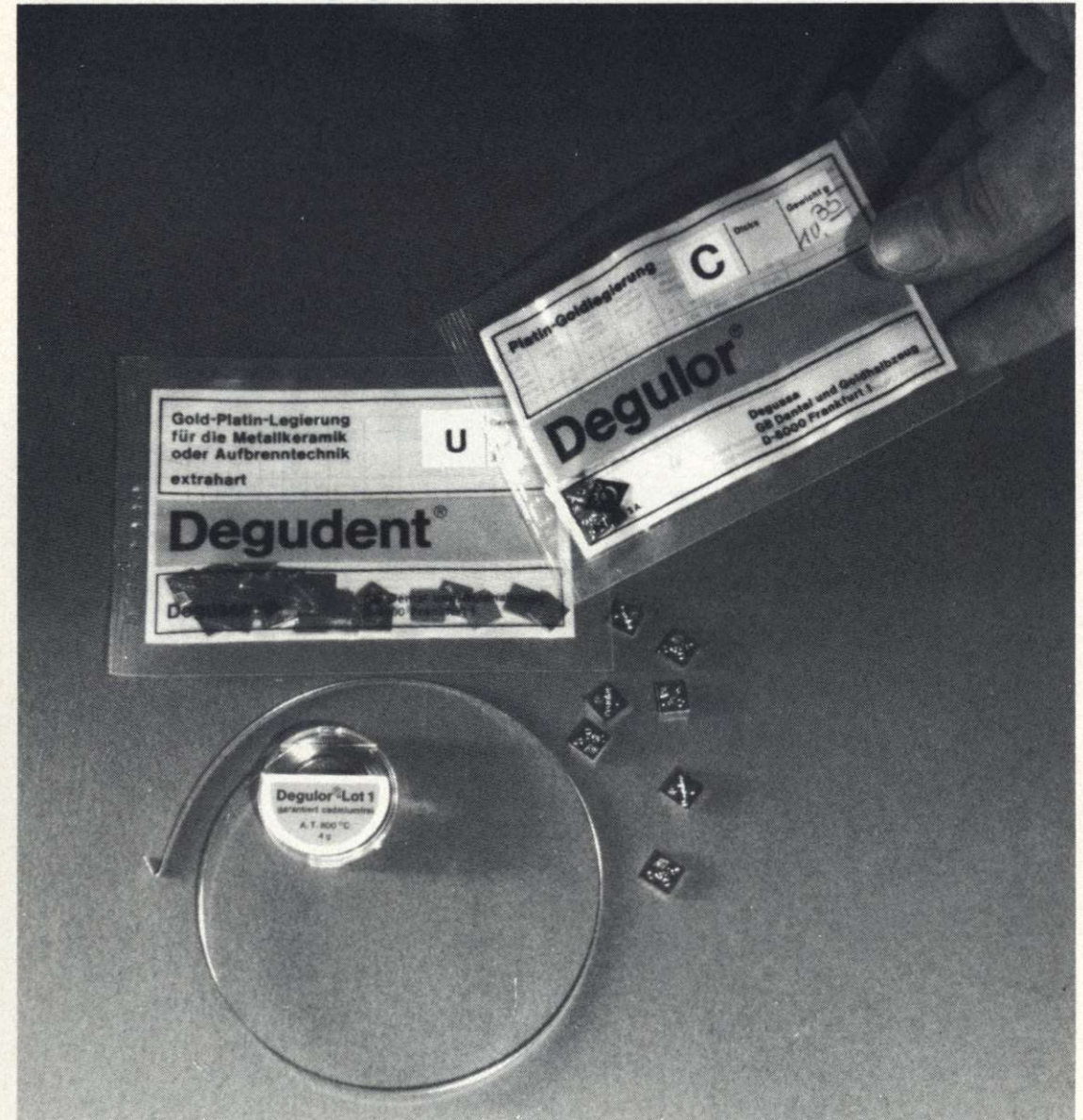
- taloudellisissa 2 -hampaan sarjoissa

IVOCLAR 

 **Oriola oy**
HAMMASVÄLINE

OY DENTAL-MEDICO AB
90-601 425

Korkealaatuiset Degussan hammaskultalejeeringit hammasteknilliseen työskentelyyn.



 **Oriola oy**
HAMMASVÄLINE

PL 8, 02101 Espoo 10. Puhelintilaukset 90 - 4291
Joensuu 973 - 24 271, Oulu 981 - 348 222
Seinäjoki 964 - 22 570, Turku 921 - 336 533
Tampere 931 - 26 927

DE TREY®
Biodent
K+B Plus

OVS

Opaker-
 Verbund-
 System

- täysin uusi tekniikka
- estää raon syntymisen saumaan
- värjäytyminen metallin ja akryylifasetin välissä estyy



6-värinen lajitelma

OVS
 Opaker-
 Verbund-
 System

- Aikaansaa lujan sidoksen metallin ja akryylin välillä.
- Peittää metallin värin.

Uudenlaisen OVS-tekniikan mutkattomuus ja nopeus on merkittävä etu. Toistuvan polymerisoinnin vuoksi ei aikaisemmin voitu välttyä sauman rakoilulta ja siten värjäytymiltä. OVS-tekniikalla sauman rakoilua ei esiinny. Tätä tekniikkaa varten erityisesti kehitetty OVS-Opaker mahdollistaa galvaanisesti aikaansaadun tinakerroksen avulla lujan ja pysyvän liittymän metallin ja akryylin välillä.

Toimitusmuoto

- OVS-Opaker (Dentiini- ja kaulaopaker 19 Biodent-väriä) 10 ml
- Opaker-ohenne 10 ml, 100 ml
- OVS-neste 30 ml
- OVS-hapeutusneste 1000 ml
- OVS-6-väriajitelma
- OVS-Opaker-lajitelma täyd.
- OVS-koje
- 100 kpl huopakärsiä

**PS. Muistathan Depon
 VIKKOTARJOUSTUOTTEET!
 SOVI SÄÄNNÖLLINEN VIKKOSOITTO!**

OY DENTALDEPOT AB

Hankasuontie 9, 00390 Helsinki 39
 puh. 90-544 311